สาวเครือฟ้า

พิมพ์เป็นบรรณาการ

ในการพระราชทานเพลิงศพ

หลวงประเสริฐอักษร

ณ เมรุวัดเทพศิรินทราวาส

วันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๐๖

หย
895.9112
ส686ป

หอสมุดแห่งชาติ

เลขห้อง ร๗
น๘
เลขหมู่ 895.9112
ส 686 ว
เลขทะเบียน น. 90475.
ด01400

พิมพ์ที่โรงพิมพ์แพร่การช่าง ถนนเฟื่องนคร พระนคร
นายอำพัน ฉายางกูร ผู้พิมพ์ และผู้โฆษณา ๒๕๐๖

บทละครเรื่อง "สาวเครือฟ้า" มีกำเนิดขึ้นเมื่อครั้งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๕ เสด็จประพาสยุโรปครั้งที่ ๒ (ร.ศ. ๑๒๖ หรือ พ.ศ. ๒๔๕๐) ได้เสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระเนตรละครออเปอราเรื่องมะดามบัตเตอไฟลของปุชชินี ครั้นเสด็จฯ กลับก็ได้ทรงนำเรื่องมาเล่าประทานพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระนราธิปประพันธ์พงศ์ เสด็จพ่อของข้าพเจ้า เสด็จพ่อจึงทรงถอดเนื้อเรื่องที่ทรงเล่านั้น อันเป็นเรื่องหญิงญี่ปุ่นและชายฝรั่งจากที่ฝรั่งแต่ง มาเป็นเรื่องสาวชาวเหนือและหนุ่มชาวกรุงเทพ ฯ และทรงพระนิพนธ์ให้เป็นละครร้อง ซ้อมเสร็จก็เล่นถวายหน้าพระที่นั่ง เป็นที่พอพระราชหฤทัยเป็นอันมาก

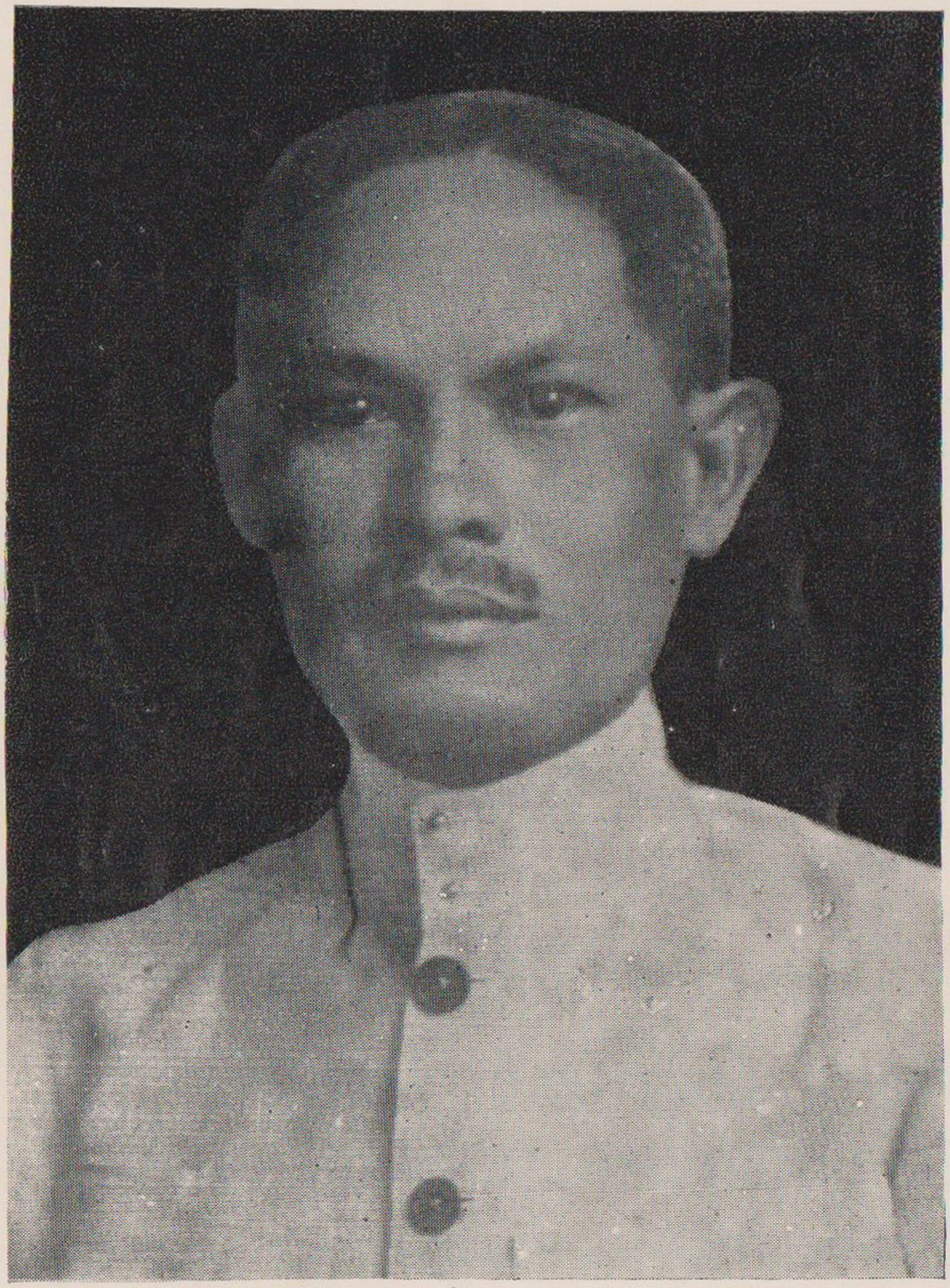
ละครเรื่อง "สาวเครือฟ้า" นี้ ในสมัยนั้นและสมัยต่อมาเมื่อออกแสดงคราวใด มักเรียกน้ำตาจากผู้ดูได้ทุกคราว แม้เมื่อเรว ๆ นี้เมื่อโทรทัศน์ช่อง ๕ นำออกแสดง ก็ยังเรียกน้ำตาจากผู้ดูได้อีกเช่นเดียวกัน

การที่นงลักษณ์จัดให้พิมพ์หนังสือบทละครเรื่อง "สาวเครือฟ้า" ขึ้นในงานพระราชทานเพลิงศพคุณลุงในครั้งนี้

นอกจากจะเป็นการฉลองพระเดชพระคุณคุณลุงแล้วยังเป็นวิทยาทานอีกด้วย เพราะหนังสือเล่มนี้หาอ่านได้ยาก ขออนุโมทนาส่วนกุศลบุญราศีที่นงลักษณ วรวรรณ ณ อยุธยา ญาติและมิตรที่ได้ช่วยกันบำเพ็ญกุศลให้แก่คุณหลวงประเสริฐฯ ขอให้คุณหลวงได้รับความสุขณสัมปรายภพนั้นเทอญ

พรพิมลพรรณ รัชนี

วันที่ ๒๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๐๖

ชาตะ ๑๙ ตุลาคม ๒๔๒๕

มรณะ ๓ พฤศจิกายน ๒๔๘๗

ประวัติ

พ.ต. หลวงประเสริฐอักษร (เมศ ภูมิรัตน) เกิดที่บ้านตำบลท่าเตียน อำเภอพระราชวัง จังหวัดพระนคร เมื่อวันพฤหัสบดี ขึ้น ๗ ค่ำ เดือน ๑๑ ปีมะเมีย ตรงกับวันที่ ๑๙ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๒๕ เป็นบุตรพระยาเพชรรัตนสงคราม (เลื่อง ภูมิรัตน) และคุณหญิงเนื่อง หลวงประเสริฐ-อักษร เป็นบุตรคนหัวปีและมีน้องอีก ๙ คน คือ

๑. ชาย ชื่อเสริม เป็นอำมาตย์ตรีหลวงประกาศ-โกศัยวิทย์

๒. ชาย ชื่อแดง ถึงแก่กรรมแต่ยังเยาว์

๓. หญิง ชื่อเกษร เป็นภรรยาพันตรีหลวงจำนง

๔, ชาย ชื่อสืบ เป็นอำมาตร์ตรีหลวงนิคมบริรักษ์

๕. หญิง ชื่อแช เป็นภรรยาขุนวิจิตรพาหนการ

๖. ชาย ชื่อเทพ เป็นพันเอกหลวงอนุมานเมทนี

๗. ชาย ชื่อตั้น ถึงแก่กรรมแต่ยังเยาว์

๘. หญิง ชื่อบัวสร้อย ถึงแก่กรรมแต่ยังเยาว์

๙. หญิง ชื่ออนงค์ เป็นภรรยาขุนนิเวศน์

เมื่ออายุ ๖ ปี หลวงประเสริฐอักษร ได้เข้าศึกษาขั้นต้นกับท่านพระวินัยธร (ฉาย) วัดราชบพิธ แต่เมื่อบิดาของท่านได้ไปราชการที่เมืองเชียงใหม่ใน พ.ศ. ๒๔๓๕ หลวงประเสริฐอักษรได้ออกจากโรงเรียนได้ติดตามไปด้วย ขณะนั้นพระยาไกรโกษา (เทศ ภูมิรัตน) ซึ่งเป็นตาของท่านเป็นข้าหลวงใหญ่ประจำมณฑลพายัพได้รับท่านไว้เลี้ยงดู ณ เมืองเชียงใหม่ หลวงประเสริฐอักษรจึงได้อยู่ที่เมืองเชียงใหม่กับคุณตาเป็นเวลา ๒ ปี แล้วจึงกลับเข้ามาอยู่กับบิดาที่กรุงเทพฯ บิดาจึงได้ส่งหลวงประเสริฐอักษรเข้าศึกษาหนังสือไทยที่พระตำหนักสวนกุหลาบในพระบรมมหาราชวัง ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๓๗ เป็นต้นมา และสอบไล่ได้ประโยค ๒ ของโรงเรียนนี้ใน พ.ศ. ๒๔๓๙

เมื่อสอบไล่ได้ประโยค ๒ ของโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบแล้ว ในปีนั้นหลวงประเสริฐอักษรจึงได้อุปสมบทเป็นสามเณร ณ วัดราชบพิธ เป็นเวลา ๓ เดือน ครั้นสึกจากสามเณรแล้วก็ได้มาเรียนภาษาอังกฤษตามโรงเรียนต่าง ๆ อีกหลายแห่ง จนถึง พ.ศ. ๒๔๔๑ พระยามหิบาล-

บริรักษ์ (สวัสดิ์) น้าชายของท่านจึงได้นำไปฝากเรียนที่โรงเรียนอัสสัมชัญ ซึ่งขณะนั้นบาดหลวง อี. คอลอมเบต์เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน ได้ศึกษาอยู่เพียง ๑ ปี กับ ๙ เดือน ก็ได้เลื่อนขึ้นชั้น ๒ แต่ยังไม่ทันได้สอบไล่ ก็ต้องออกจากโรงเรียนเพราะป่วยเป็นไข้มาเลเรียอย่างแรง ต้องรักษาตัวอยู่ถึง ๙ เดือนเศษจึงได้หาย

เมื่อหายป่วยดีแล้ว ใน พ.ศ. ๒๔๔๓ มารดาของท่านจึงได้พาท่านขึ้นไปเยี่ยมบิดา ซึ่งเป็นข้าหลวงประจำจังหวัดน่าน ที่เมืองน่านนี้หลวงประเสริฐอักษรได้ฝึกทำงานอยู่กับบิดาประมาณ ๑ ปี ก็ได้รับจดหมายจากพระยามหิบาลบริรักษ์ซึ่งเป็นน้าชายให้ไปเข้าโรงเรียนข้าราชการพลเรือน เพื่อจะได้เป็นหลักสำหรับราชการต่อไป บิดาและมารดาของท่านเห็นชอบด้วยจึงได้ส่งมาเรียนที่โรงเรียนนี้ เมื่อปลาย พ.ศ. ๒๔๔๔

ใน พ.ศ. ๒๔๔๕ ขณะที่กำลังเรียนอยู่ ณ โรงเรียนข้าราชการพลเรือนนี้ ท่านหัวหมื่นมหาดเล็กได้นำหลวงประเสริฐอักษรเข้าถวายตัวเป็นมหาดเล็กวิเศษในพระบาท

สมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และเมื่อสอบไล่ได้แล้ว ใน พ.ศ. ๒๔๔๖ ก็ถูกส่งตัวไปฝึกราชการอยู่ ณ มณฑลปราจีน และใน พ.ศ. ๒๔๔๗ ได้หนังสือรับรองจากปลัดเทศาภิบาลมณฑลปราจีนว่า "สมควรจะรับราชการในหน้าที่กรมการอำเภอได้" จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ไปรับราชการเป็นนายอำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต ตั้งแต่บัดนั้น และได้รับมอบหมายหน้าที่นายอำเภอเมืองภูเก็ต ตั้งแต่วันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๔๔๗ เป็นต้นไป ได้รับพระราชทานเงินเดือนขั้นต้นเดือนละ ๑๕๐ บาท กับเบี้ยกันดารอีกเดือนละ ๕๐ บาท รวมเป็นเดือนละ ๒๐๐ บาท

หลวงประเสริฐอักษรรับราชการอยู่ณเมืองภูเก็ตเพียง ๒ ปี ก็ได้ลาออกจากราชการ เนื่องจากบิดาของท่านได้ย้ายไปรับราชการหัวเมือง ไม่มีผู้ปกครองดูแลทรัพย์สมบัติเมื่อมาอยู่กรุงเทพฯ แล้วสมเด็จเจ้าฟ้ากรมหลวงพิษณุโลกประชานาถได้ทรงพระเมตตานำไปฝากรับราชการในกระทรวงกลาโหม และได้เข้าสำรองราชการในกรมปลัดทัพบก

ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ๒๔๕๐ รับพระราชทานเงินเดือน ๆ ละ ๖๐ บาท

เมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๑ หลวงประเสริฐอักษร ได้รับยศเป็นว่าที่นายร้อยตรี ตำแหน่งหัวหน้าแผนกที่ ๑ กรมปลัดทัพบก ในเดือนกุมภาพันธ์ปีเดียวกันก็ต้องย้ายไปเป็นนายเวรกรมสะเบียงพาหนะทหารบก ต่อมาเดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๔๕๒ ได้ย้ายไปรับตำแหน่งประจำแผนกที่ ๔ กรมเสนาธิการทหารบก และในเดือนมกราคมปีเดียวกันได้รับพระราชทานสัญญาบัตรยศเป็นนายร้อยตรีหลวงประเสริฐอักษร รับราชการอยู่ในกรมเสนาธิการทหารบกจนถึงวันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๔๕๖ จึงได้รับยศเป็นนายร้อยเอก วันที่ ๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๕๗ ได้เลื่อนตำแหน่งเป็นหัวหน้าแผนกตำรา แล้วได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์เป็นหลวงประเสริฐอักษร เมื่อวันที่ ๑๙ มิถุนายน ในปีเดียวกันนั้น ใน พ.ศ. ๒๔๕๙ ได้รับพระราชทานสัญญาบัตรยศเป็นนายพันตรี

ในเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๖๖ หลวงประเสริฐ-

อักษรเริ่มป่วยเป็นโรคเส้นประสาทพิการ ได้ให้พระยาอัศวินอำนวยเวท (หมอบัวซ์) รักษาพยาบาล พระยาอัศวินอำนวยเวทได้แนะนำให้ลาพักรักษาตัวตั้งแต่วันที่ ๑๙ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๖๖ เป็นต้นไปจนครบกำหนด ๙๐ วัน ก็ยังไม่หาย กระทรวงกลาโหมจึงให้ออกจากราชการรับเบี้ยหวัดตามส่วนแบ่งอัตราเงินเดือนนายพันตรีชั้น ๑

ต่อมาเมื่อได้พักรักษาตัวจนหายเป็นปกติแล้ว หลวงประเสริฐอักษรจึงได้ไปสมัครเข้ารับราชการในกระทรวงเกษตราธิการ กระทรวงนี้ได้รับเข้าบรรจุเป็นพนักงานรังวัดชั้น ๓ กรมราชโลหกิจ ได้รับพระราชทานเงินเดือนขั้นต้นเดือนละ ๑๑๐ บาท ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๔๖๗ เป็นต้นไป จนถึงเดือนตุลาคมปีเดียวกัน จึงได้เลื่อนขึ้นรับตำแหน่งผู้ช่วยเกษตรชั้น ๑ ในกองบำรุงและรักษาสัตว์น้ำ กระทรวงเกษตราธิการ ซึ่งเป็นกองที่เพิ่งตั้งขึ้นใหม่ ในวันที่ ๒ มกราคม พ.ศ. ๒๔๖๘ หลวงประเสริฐอักษรมีโอกาสได้เดินทางไปประเทศกัมภูชาเพื่อดูงานเกี่ยวกับการบำรุงและรักษาสัตว์น้ำเป็นเวลา ๓ สัปดาห์ ใน พ.ศ. ๒๔๗๐

ดอกเตอร์ ฮิว แมคคอร์มิก สมิท เจ้ากรมรักษาสัตว์น้ำ ได้ลาพักราชการเป็นเวลา ๙ เดือน และในระหว่างที่ ดร.สมิทได้ลาพักผ่อนนี้ กระทรวงเกษตราธิการได้แต่งตั้งให้หลวงประเสริฐอักษรเป็นผู้รักษาราชการแทน ต่อมาหลวงประเสริฐอักษรได้เลื่อนเป็นปลัดกรมรักษาสัตว์น้ำ เมื่อวันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๔๗๓

ในวันที่ ๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๗๓ หลวงประเสริฐอักษรก็ได้ถูกย้ายไปเป็นปลัดกรมเพาะปลูก แทนหลวงประกาศโกศัยวิทย์ ปลัดคนเดิมซึ่งย้ายไปดำรงตำแหน่งเกษตรมณฑลอุดร และได้รับราชการในตำแหน่งปลัดกรมเพาะปลูก (ซึ่งต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเป็นกรมตรวจกสิกรรม) จนถึงวันที่ ๑๕ เมษายน พ.ศ. ๒๔๗๔ จึงได้ย้ายไปประจำกองวิทยาศาสตร์ ในตำแหน่งหัวหน้าแผนกสถิติของกองนั้น ซึ่งสังกัดอยู่ในกรมตรวจกสิกรรม (ต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเป็นกรมเกษตรแล้วเปลี่ยนชื่อเป็นกรมกสิกรรมอีก) หลวงประเสริฐอักษรรับราชการในกรมนี้จนถึงวันที่ ๑๖

มกราคม พ.ศ. ๒๔๗๗ จึงได้ออกจากราชการเพื่อรับบำนาญ

หลวงประเสริฐอักษรได้สมรสกับนางสาวทูล บุนนาค บุตรีนายพลโท เจ้าพระยาสุรวงศ์วัฒนศักดิ์ (โต บุนนาค) ที่บ้านตำบลตลาดแขก จังหวัดธนบุรี เมื่อวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๕๔ แต่ไม่มีบุตรธิดา

ต่อมาใน พ.ศ. ๒๔๕๘ หลวงประเสริฐอักษรได้ขอบุตรพระยาชัยสุรินทร์ (ตาล บุนนาค) มาเลี้ยงเป็นบุตรบุญธรรมคน ๑ และสมเด็จเจ้าฟ้ากรมหลวงพิษณุโลกประชานาถ ประทานชื่อว่า "มิตร" และหลวงประเสริฐอักษรได้ขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้นายมิตรบุตรบุญธรรมใช้นามสกุล ภูมิรัตน ซึ่งพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ก็พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ใช้ได้ตามความประสงค์

ในบั้นปลายแห่งชีวิตหลวงประเสริฐอักษรได้ใช้เวลาว่างสืบสาวเรื่องราวแห่งบรรพบุรุษโดยได้ตรวจค้นพงศาวดารและจดหมายเหตุต่าง ๆ แล้วเขียนลำดับสายสกุลไว้

เพื่อให้ลูกหลานได้ทราบว่าสกุล "ภูมิรัตน" สืบเนื่องกันมาอย่างไร และใครเป็นต้นตระกูล นอกจากนี้ก็ได้ใช้เวลาว่างสดับพระธรรมเทศนาตามวสัยของผู้เป็นพุทธมามกะจะพึงปฏิบัติ

หลวงประเสริฐอักษรได้ป่วยเป็นมะเร็งที่ปอด ได้เป็นมาเรื้อรังมาหลายปีแล้ว แต่มากำเริบหนักเมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๗ หมอได้พยายามรักษาพยาบาลจนสุดความสามารถ แต่ไม่สามารถจะรักษาให้หายได้ จึงได้ถึงแก่กรรมเมื่อวันที่ ๓ พฤศจิกายน ในปีนั้น คำณวนอายุได้ ๗๒ ปี

ตรี อมาตยกุล

๒๑ มีนาคม ๒๕๐๖

บทละครร้อง

เรื่องสาวเครือฟ้า

เลี่ยนเร่องคอมิกออบรา ฝรั่งเศสที่ลือ ชื่อมาดาม บัดเตอไฟล ได้จากหนังสือไกลบ้าน

(ประเสริฐอักษร รจนา)

ชุดที่ ๑ (สวาดิ)

ฉากรูปสวนดอกไม้ในบ้านลาว หน้าเรือนในนคร เชียงใหม่ ตัวละครมี สาวเครือฟ้านั่งที่แคร่ในสวน สาวคำเจิดบ่าว กำลังแต่งต้นไม้

ยวนเคล้ารับดนตรี ๑ (ลูกคู่) สาวเอย,สาว เครือฟ้า เป็นกำพร้า, พ่อแม่, ก็แลหาย อยู่สำราญ, บ้านสวน, สงวนกาย ไม่สอดสร่าย, เสงี่ยมคม, สม สกนธ์ มีบ่าวสาว, ลาวล่ำ, ชื่อคำเจิด คนเก่าแก่,

ชุดที่ ๑ สวาดิ

แต่เกิด, ปฏิสนธิ์ กับแม่คุณ, บุญตรูอยู่อีกคน พ่อเถ้าสน, คนอาศัย, เหมือนยายตา ฯ ๔ คำ

สร้อยลาว รับดนตรี ๏ (ลูกคู่) ทุกเย็นเช้า, สาวเจ้า, เผ้าลงสวน รดน้ำ, พรวนดินปรน, ต้นพฤกษา ล้วนไม้ผล, ดอกเครือ, เพื่อลดา เก็บผกา, กรองชาย, ที่ในเวียง สงบเสงี่ยม, เจียมตัว, กลัวราคี ไม่เคยมี, คาวลือ, เสียชื่อเสียง ถึงการใหญ่, ที่ไหน, ไม่ใกล้เคียง ถนอมเลี้ยง, ครอบครัว, ไปชั่วัน ฯ ๔ คำ เจรจา ๑ (ทำสวนเก็บดอกไม้ กรองผกาฝากยายไปขายในเวียง)

ลาวต่อนก รับดนตรี ๏ (ลูกคู่) สาวชื่นชวน(ๆ) สรวลระริกระรี่ เก็บจำปี (ๆ เก็บ) จำปา โน่นมะลิลา (ๆ และ) มะลิซ้อน หยุดชุ้มชจร (ๆ) เชิงพุทธชาติ กอกุหลาบดาษ (ๆ ดาษ) ดื่นต้น ร้านรศสุคนธ์ (ๆ) ปนชำมะนาด มะลิวันพาด (ๆ พาด) เคลือลดา เก็บกระดังงา (ๆ) มณฑายี่โถ ชมชงโค (ๆ) พยอม ยี่สุ่น การะเกษพิกุน (ๆ) ยี่หุบ

หอม สายหยุดค้อม (ๆ) น้อมกิ่งดน ชื่นดอกส้ม (ๆส้ม) แซมประยงค์ ดื่มกาหลง (ๆ) ลำดวนแก้ว ดงนมแมว (ๆ) มะลุลี สอยสารภี (ๆ) พุ่มมหาหงส์ เชยชลูดส่ง (ๆ) กลิ่นเกลา สำส่าเหล้า (ๆ) ลำเจียกกอ เก็บ, จันกระพ้อ (ๆ) กระทุ่มกระถิน ช่อ, อินทนิน (ๆ) น่าชูเชิด สาวคำเจิด (ๆ) จอดใจปรู เกลียดซ่อนชู้ (ๆ) พู่เรือหงส์ เดิน, ดูดง (ๆ) เบ็ญจมาศสลอน ดอก, พุทธซ้อน (ๆซ้อน) พุทธรักษา ชม, ชื่นตา (ๆชม) ชื่นจิตร์ สองสาวติด (ๆติด) ใจเอ้อง สอง, ค่อยเอ้อง (ๆ) ชมกล้วยไม้ เจอ, กระเจี๊ยงไพร (ๆ พราว) พรูคบเครือฟ้ารับ (ๆ) คำเจิดสอย สองสาวน้อย (ๆ) นวลหน้าแฉล้ม ยืนกรุ้มกริ่มยิ้มแย้มยั่วกัน สองราแม่เอย ฯ ๑๕ คำ เพลงฉิ่ง

พวงร้อยรับดนตรี ◎ (ลูกคู่) นายเอย, นายร้อยตรี, ทหารศรี, อยุทธยา, มาเชียงใหม่ ประจำกอง, อาสา, โยธาไท รู้พิชัย, รณรงค์, แกล้วสงคราม นามนายพร้อม,

ใคร่ถมอม, นางลาวเฉียง ประโลมเล้ียง, เคียงคู่,
สู่สยาม สืบแสวง, แห่งหา, พยายาม ไม่สมความ,
ถวลหวง, กคลงทรวง ชวนพระราม, พละพาย, สหาย
รัก ดำรงค์ศักดิ์, ที่ปรึกษา, ท่านข้าหลวง ยอดนิยม,
ชมสาว, ลาวทั้งปวง ช่วยบนบวง, เทพะเจ้า, สืบ
สาวงาม มาถึงสวน, พอจวน, จะสายัณห์ ก็พากัน,
เข้าไป, ใครไม่ห้าม นายร้อยตรี, ตีสนิท, ติดพระราม
กระชิบถาม, ถูกใจ, ใครนะนาง ๗ ๘ คำ

นาคบริพัทธ์ ◎ (ร้องเอง) นายรักหรือ, สาวชื่อ
สาวเครือฟ้า ลูกกำพร้า, มีสกุล, เป็นบุญสร้าง สวย
ทั้งรูป, ทั้งจริต, จิตร์สำอาง ยังอ้างว้าง, ลอยตัว, ผัวไม่มี
๗ ๒ คำ เจรจา ๒

ชื่นพลับพลา ◎ (ลกคู่) ร้อยตรีพร้อม, ยอม
ตรง, ว่าหลงรัก ยิ่งพิศพักตร์, ๆ ยิ่งพา, ฉ่าฉวี
ยิ่งพิศเนตร์, ๆ ยิ่งพา, ซ่าอินทรีย์ ยิ่งพิศโฉม, ๆ ยิ่งฉี,
กระชุ่มปอง จะพิศไหน, งานนั่น, ขวัญเชียงใหม่ แม้น
เพื่อนได้, เชยชม, ประสมสอง จะแสนสวาด์, มิขอ

คลาด,ประคองน้อง จึงสนอง,พจนา,ว่าวอน ฑ ๔ คำ
สิงห์โตเล่นหาง ๑ (ร้องเอง) แม้นท่านพระ,
กรุณา,แก้ข้าพอ โปรดสู่ขอ,สาวสวย,ช่วยผันผ่อน
รับยินยอม,แต่งงาน,เป็นการร้อน เรียกทุนรอน,เท่าไร,
ได้ทุกอัน ฑ ๒ คำ เจรจา ๓

สดายง ๑ (ลูกคู่) พระรามพัง,ร้อยตรี,ยินดีนัก
หัวร่อคัก,(เอง) เอาเป็นได้,ไว้ใจฉัน ไปเกี้ยวเอง,
เฉิดอย่าเกรง,สาวคนนั้น ปลงใจกัน,แล้วก็คง,เป็นมงคล
(ลูกคู่) ยิ้มพลาง,ย่างย่อง,ไปมองหาแม่เถ้าบุญ,
ตรุตา,พ่อเถ้าสน เรียกยายตา,ออกมา,บอกยุบล (เอง)
แน่นายคน,นั้นเขาเอ้อ,สาวเครือฟ้า เป็นคนดี,มีปัญญา,
ชตาขัน อย่าเหม่อมืน,ละล้าละลัง, เชื่อพังข้า ถ้า
หนุ่มสาว,กล่าวตรง,ปลงวิญญา ข้าจะจัด,เครื่องวิวาห์,
มาแต่งงาน ฑ ๖ คำ เจรจา ๔

เขมรอมตุก ๑ (ลูกคู่) ลาวเอย,ลาวชรา สม
หมาย,ยายกะตา,พังว่าขาน, ชื่นชอบ,หมอบราบ,
กราบกราน สุดแต่ท่าน,เจ้าประคุณ,กรุณา ฑ ๒ คำ
เจรจา ๕

ชุดที่ ๑ สวาดิ

ล่องน่านใหญ่ ๑ (ลูกคู่) สาวเครือฟ้า, เหลียวหน้า, แลมาปะ (เอง) โอ๊ะท่านพระ, เจ้าประคุณ, บุญนักหนา อุตส่าห์มาหาข้อย, น้อยบุญญา (ลูกคู่) นั่งยกมือ วันทา, อยู่เทา ๆ ๗ ๒ คำ เจรจา ๖

ทองย่อน ๑ (ลูกคู่) ยิ้มเอย, ยิ้มแย้บคาย พระราม, พละพ่าย, สหายเก่า ทำทักทาย, ขยายแต้ม, แย้มเย้า (เอง) เกลอรักข้า, มาเว้า, สาวเคลือฟ้า เพื่อนเป็นนาย, ร้อยตรี, ที่ทหาร คนโปรดผู้บัญชาการ, ชาญศึกษา เพื่อนดีมาก, ฝากด้วย, ช่วยเม็ตตา (ลูกคู่) พยักหน้า, เรียกพร้อม, ด้อมมาเคียง ๗ ๔ คำ เจรจา ๗

ลาวเจ้าชู รับดนตรี ๑ (ลูกคู่) สาวน้อย, ชม้อย ตา, เจอ หน้า หนุ่ม กำดาบ กุม กรุ้ม กริ่ม, ริมเฉลียง กระชุ่มกระชวย, สวยสง่ากว่าชาวเวียง สาวแม่เมือง, มุนจตร, หลงคดรก ชมายมอง, รองเชญ, ร้อยตรีนั่ง ที่ม้าตั้ง, ใต้ชุ้ม, พุ่มต้นสัก ร้อยตรีตอบ, ชอบจิตร์, พิศพยัก เย้อนยิ้มแย้ม, แหลมหลัก, แทนทักทาย ๗ ๔ คำ

พราหมณ์ดีดน้ำเต้า ๑ (ลูกคู่) สมเอย, สมคิด เกลอสนิท, พระราม, พละพ่าย ไม่อยากขัด, คอเพื่อน, เออนอุบาย ชิบชิบหาย, เลยงกลับ, เสียฉิบพลัน ฯ ๒ คำ เพลงเรว

เขมรคางเหลือง ๑ (ลูกคู่) ข้างแม่คุณ, บุญตรู, ตาครูเถ้า อาสาเข้าเอาธุระ, จ้าละหวั่น ไล่คำเจิด, ตะเพิดขู่, อยู่งกงัน คอยช่วยกัน, สาวเจ้า, ให้เว้าชาย ฯ ๒ คำ เจรจา ๙

อาเฮีย ๑ (ลูกคู่) ร้อยตรีพร้อม, ทหารจอม, มงกุฎสยาม พยายาม, ยั่วสวาสดิ์, สาวมาทหมาย ประจบประแจง, แถลงเล่ห์ เพทุบาย แย้มย้าย, หยอดเสน่ห์, เสสุนทร ฯ ๒ คำ เจรจา ๙

แขกสาหร่าย ๑ (ร้องเอง) เจ้างามเหลือ, เครือฟ้า, บุญพาสม ยิ่งยืนชม, โฉมสาว, ผ่าวสมร สวยล้ำสาว, ลาวโท, ในดินดอน ศรีนคร, เชียงใหม่, พึ่งได้ยล ฯ

สร้อย ๑ (ลูกคู่) โอ้เจ้าบัววาบีเดียรลีเอ๋ย แสนสวย กระไรเลย หอมหวนน่าเชยชื่นอุรา เดือนหงายพระพาย

พา ถวิลเหมือนพร้อมด้อมมา ชมโฉมเครือฟ้าชื่นใจเอย

◎ (เอง) อ้าเทพทัย, ใหญ่น้อย, ดอยสุเทพ โปรดสิงห์เสพย์, มโนน้อง, สนองผล ให้ปราณี, พี่พร้อมน้อมกมล จะใช้บน, เบิกบาน, แต่งงานจริง ฯ

สร้อย ◎ (ลูกคู่) โอ้เจ้าช่อยัสมินไม่สิ้นหวัง แสนสาวชาววัง หญิงสวยสลั้งมิอาลัย หมื่นแสนแน่นกรุงไท มิเหมือนเครือฟ้ายาใจ แม่ถูกฤๅไทยเรียมเอย

◎ (เอง) ไม่ลวงล่อ, ขอสมัคร, รักสนิท ชื่นชีวิตร์, สวีตห้อง, เหมือนน้องหญิง เชิญเครือฟ้า, เมตตา, อย่าประวิง ยอมทุกสิ่ง, สาวสวรรค์, เอาสัญญา ฯ

สร้อย ◎ (ลูกคู่) โอ้เจ้าดอกกุหลาบขาว พระพราวสวน สวยศรียวน หอมระเหยเชยชวนชีพระทม ยิ่งหอมยิ่งอยากดม ถวิลมิวายหมายชม เมื่อไรจะสม-สวาสดิ์เอย ฯ เจรจา ๙

ลาวดำเนินทราย รับมโหรี ◎ (ลูกคู่) ๑ สาวเครือฟ้า, ผีนอุรา, พิไรเฉลย (เอง) ชะช่างเอ่ย, ฉอ้อนรัก, เพราะนักเหนอ ฯ

◎ ๒ ข้อยลาวกาว, หรือจะก้าว เขย่งเชงง้อ แค่น เผยอน้อแค่นเผยอ, หยิ่งหมาย, นายร้อยตรี โอ้ว่าปาก เอ๋ยปาก ปากเอ๋ยข้อยอยากจะหยัน ร้อยดีพันดี รักนี่รักนั่น อย่าหลอกให้ฝันหาเลย ฯ

สร้อย ◎ ช่างเสกสรรพ์ รำพรรณ์สาระเพ ขุนหารเฮย สันรู้ถึง ถึงใจถึงลิ้น เอ๊ะ เหมือนนกขมิ้น ชมแล้ว ก็บินหนีเอย ฯ

◎ (ลูกคู่) ๑ ทหารคนอง, ร่ำสนอง เสน่หา (เอง) เครือฟ้าเอ๋ย, อย่าหลงเลย, พี่ไม่ร้าง, ขนางหนี ฯ

◎ ๒ แสนรักแสน, พิศมัย, คล้ายชีวี สาวรักพี่น้อ สาวรักพี่, พี่พร้อม, ไม่ยอมบิน โอ้ชื่นใจเอ๋ยชื่น โอ้แสนรักเอ๋ยรัก พี่พร้อมจะผลักทรวงไฉน ขอถนอมเครือฟ้ายอดอาลัย พี่ลาบ่อได้แล้วนวล ฯ

สร้อย ◎ (ลูกคู่) สองแอบแทบชุ้ม สุมทุมพุ่มครึ้ม (เอง) ดวงตาเอย แสนรักสุดรัก รักนักบ่หน่าย เอ๊ะ ขอรักจนตาย ความรักบ่หายแล้วเอย ฯ

◎ (ลูกคู่) ๑ สาวสวยฉอ้อน, ร่ำค้อนพลิก

ชุดที่ ๑ สวาดิ

ผลัก, รักหนุ่มเหนอ สาวพลอดเพ้อ, พิไรชู้, ชูใจหา ฯ
๒ นายทหาร, เชยโฉม, โลมเครือฟ้า สาวเมินหน้า
น้อสาวเมินหน้า, นึกละอาย, ชายลอบชม (เอง)
โอ้ว่าบุญเอ่ยบุญ บุญเอ่ยจะอุ่นอกพร้อม แม้นแม่
คู่ชีวิตร์ปลงจิตร์ยอม พี่พร้อมเตรียมพร้อมยอมแต่งเอย

สร้อย ◎ ฉะอ้อนตา โฉมแม่หน้าสวาสดิ์ ชื่นใจ
เอ่ย สูญสิ้นดินชาติ ไฉนนิราศสาวไกล เอ๋ะ รักนุช
สุดใจ เชิญรับอาลัย เรียมเอย ฯ

◎ (ลูกคู่) ๑ สาวค่อยเอื้อน, ยิ้มเยื้อน เชื้อน
เฉลย (เอง) ชุนหาญเอ่ย, ข้อยนั้หนอ, ขอพึ่งสู ฯ

◎ (ลูกคู่) ๒ ร้อยตรีประคอง, สนองสาว,
ผ่าวพิศดู จุบสั่งชู้น้อจุบสั่งชู้, เท่าไร, ไม่สมปอง
โอ้ว่าอกเอ่ยอก โอ้ว่าใจเอ่ยใจ โอ้เอ่ยอาลัย
เครือฟ้า แม้นมิห่วงงานการวิวาห์ พร้อมไม่ขอลา
แล้วเอย ฯ

สร้อย ◎ (เอง) โอ๋ยพี่ต้องไป เสนอข่าว
ขวัญ กองแก้วเอย ขอน้องคอย คอยค่ำพรุ่งนี้

เอ๊ะ คอยหนะคอยพี่ วันดียกศรีสินสอด เอย ฯ
ล่องน่านเล็ก ๏ (ลูกคู่) สาวเครือฟ้า, ซบหน้า
พนอถนอม รับยินยอม, อย่างนัด, ไม่ผัดผัน พ่อ
หนุ่มน้อย, ร้อยตรี, ยินดีครัน ลาสาวขวัญ, จากสวน,
อ่วนอาลัย ฯ ๒ คำ เชิดฉิ่ง

ลำตลกหัวเราะ ๏ (ลูกคู่) แม่คุณบุญตรู
ชรา, ตาสนเถ้า แอบชมเขา, เว้าคู่, อยู่ใกล้ ๆ ข้าง
สาวคำ, เจิดบ่าว, จะเข้าไป ยายตาไล่, จนหนุ่ม,
ดุ่ม ๆ ลา เข้ากอดสาว, เศกสอ้อน, อวยพรศิล
(เอง) แม่จะพิญ, โญใหญ่, ไปข้างหน้า เป็นที่
พึ่ง, บ่าวไพร่, ยายกะตา ได้ผัวทหาร, อยุทยา, ปรีชา
ชาย จะเที่ยวบอก, เพื่อนบ้าน, ร้านช่อง พวกพ้อง,
ทุกคน, ช่วยชวนขวาย ประดับสาน, ชวนรื่น, เริง
สบาย วันฤกษ์นาย, ทหารวิวาห์, สมหน้าเรา เตรียม
เลี้ยงดู, ปูเสื่อ, เอื้อเพื่อแชก จัดให้แปลก, โอ่อ่า,
เทียมหน้าเขา เพื่อนบ่าวสาวเขยสู่, ไม่ดูเบา จริง
ไหมเจ้า, เครือฟ้า, จะว่าไร ฯ ๙ คำ เจรจา ๑๐

ชุดที่ ๒ (วิวาห์)

ฉากอย่างชุดที่ ๑ เบนแต่แต่งหรูหรา ตวัดยกมือ
ยายกะตาและคำเจิด กับพวกเพื่อนบ่าวเพื่อนสาว
สาวที่เชิญมา

สาวชมดง รับดนตรี ๑ (ลูกคู่) เพื่อนบ่าว
เพื่อน, สาวลาว, ชาวเชียงใหม่ ชมนมใน, สวนสนก,
กันทุกหน้า สโมสร, ต้อนรับ, ประดับประดา สำเริง
ดู, หรูหรา, น่ายินดี ตั้งหมากเม่ยง, ของเลยง,
สุรารศ แต่ล้วนสด, สมสง่า, ชูราศรี แสนสะ
สวย, เสือแสง, แต่งอินทรีย์ ใครได้เห็น, เป็นไม่มี,
ไม่ปรีดา ๗ ๔ คำ เจรจา ๑๑

ลำเชือ ๑ (ลูกคู่) ลุเพลา, มหาฤกษ์, ก็เบิกโห่
แห่ขันหมาก, ขนานโต, โอ่อ่า ทหารเพื่อน, พลเรือน,
ก็เกลื่อนมา สรวลเส, เฮฮา, ร่าเริงครัน ท่านพระราม,
พละพ่าย, สหายเก่า เคียงเจ้าบ่าว, นำเดิน, เชิญพุ่ม

ขวัญ เครื่องเส้นไหว้, ใบศรี, มีทุกอัน จัดกันเป็นขบวน, สู่สวนนาง ฯ ๔ คำ โห่พระยาเดิร

ลาวเชิญผี รับดนตรี ◎ (ลูกคู่) พ่อเถ้าสน, เถลือกถลน, แล่นไปรับ ของคำนับ, เมี่ยงหมาก, อยากทุกอย่าง เชิญพระราม, ตามขั้น, เคหากลาง ขนขันหมาก, ต่างๆ, ตามประเด ฯ ๒ คำ เจรจา ๑๒

สังขาราเคล้าซออู้ ◎ (ลูกคู่) ตีเอย, ตีสีบ้าย มาเรียราย, บำรุง, ยุ่งเก่ ครองใหญ่, ใส่ตุ้มปี่, ทีคะเน เป็นอุปเท่ห์, ขลังจัด, เพิ่มศรัทธา หัวข้องปลา, ดักมา, แต่บางแขวก จะเที่ยวแจก, โยมญาติ, ศาสนา เห็นกำลัง, เหะหะ, จะวิวาห์ สาวเครือฟ้า, กับไท, เดือดใจครัน ฯ ๔ คำ เจรจา ๑๓

สังขาราเคล้าซออู้ ◎ (ลูกคู่) แปลกเฮอ, แปลกเฮ้อ เถรครูบา, หน้าเหลอ, เพ้อหัวปั่น ตะเพิดคุ, มุทะลุ, ดุดัน ให้เลิกกัน, วันอับ, ประมงคล พวกเพื่อนบ่าว, เพื่อนสาว, ลาวลลาน กลัวอาจารย์, เล่อล่า, โกลาหล ร้อยตรีพร้อม, เห็นรบอบ, ไม่ชอบกล ขู่คำรน, ไล่ขรัว, กลัวกลับไป ฯ

๔ คำ ประเทศ

เส้นผี ๑ (ลูกคู่) เส้นผีสาง, ตามอย่าง, ธรรมเนียม ลาว ยกเจ้าสาว, แสนสวย, อำนวยให้ ผูกด้ายขวัญ, พันมือ, บรรลือชัย ท่านผู้ใหญ่, ชื่นช่วย, อวยศิลพร ฯ

๔ คำ สาธุการแล้วนางนาฏทำขวัญ

สระบุโหร่งนอก รับดนตรี ๑ (ลูกคู่) พาเจ้าบ่าว, เจ้าสาว. ก้าวลงสวน ประชุมชวน, หิวโห่, สโมสร ผูกขวัญ หัตถ์, เสกสวัสดิ์, สถาวร แล้วขับพ้อน, พร้อมเพรียง, เลยงดู ฯ ๒ คา เสนเหล่าแล้วลาวเชิง

ลาวสองคอน ๑ (ร้องพร้อม ๆ) ขอให้เจ้า, สาว สวย, รวยระรื่น อยู่ยั่งยืน, ชื่นเชียง, คงเคียงคู่, ขอให้เจ้า, บ่าวสมัคร, รักโฉมตรู จงอย่ารู้, รักร้าง, ห่างกัน จนแก่เถ้า, ถือไม้เท้า, ยอดทอง อเนกนอง, ทรัพย์เสริม, เฉลิมขวัญ เชิดชู, สุริย์วงศ์, พงพันธ์ สืบสกุล, พูลถวัลย์, นิรันดร์ เอย ฯ ๔ คำ โห่

ลาวพวน ๑ (ร้องเอง) สาวเอยสาวแสนสวย เชิญฟังคำอำนวยพรเฉลิม อย่ารู้ไย้ อย่ารู้ข้อนอย่ารู้เดือด

อย่ารู้ร้อน ฤๅไทยเสฉิน รักผัวแก้วผัวขวัญ ตั้งแต่วัน
วิวาห์ประเดิม รวยเงิน รวยทอง กองเติม ไพบูลย์ พูลเพิ่ม
สมพร เอย ฯ โห่

ลาวพวน ๏ (ร้องเอง) เจ้าเอ๋ยเจ้าบ่าวหแกล้ว
รักสาวแล้ว เลี้ยงน้ำใจ อย่าให้หมาง ช่วยสั่งช่วยสอน
ช่วยถนอม กล่อมนอน แนบข้าง ช่วยรักจริง ๆ อย่าทิ้ง
อย่างขว้าง อย่าเริศ อย่าร้าง อย่าโรย อย่ารา อย่าโกรธ
อย่าชัง อย่าหึง อย่าหัก เป็นที่พึ่ง เป็นที่พำนัก
ชูศักดิ์สาวงาม เผยอยศลาวกับชาวสยาม ขอจงมีความ
สุขเถิดพ่อขา ทุกวันทุกคืนโดยชื่นตา ขอให้สมพรข้า
โห่หิว เอย ฯ โห่

ลาวพวน ๏ (เพื่อนบ่าวร้อง) พวกเอยพวก
เพื่อนสาว ล้วนแต่ลาวชาวเฉียงกินเลี้ยงฉลอง ละล้วน
งามละล้วนสวย ละล้วนรื่นรวยหน้านวลละออง ละล้วน
สนุกสนานกันทั้งผอง แอ่วรับขับร้อง แซ่ซ้องสำเริงรมย์
ยามกลับคืนเหย้าวานเจ้าอย่าลืม เกษมสุขปลุกปลื้ม ดูดดื่ม
สุขอุดม สาวแม่หมายใด ๆ ขอให้สมคึกครัน ชื่นชม

สมพรเอย ๆ โห่

ลาวพวน ๐ (เพื่อนสาวร้อง) พวกเอยพวกเพื่อนบ่าว ทั้งไทลาว ล้วนมา ปรีดานี่ สมาคมสมศักดิ์ เสนอรักสมัคไมตรี เชิญสุชาสามัคคี เป็นสง่าราศรี เสริษฐ์รัตยา อย่ารู้ไข้ อย่ารู้ครวญ อย่ารู้กำศรวญสูญโรคา มีแต่สรวญเสเฮฮา กลับคืนเคหา ร่าเริงฤๅไทย เพื่อนยลสาว ๆ ที่ขาวที่ดำ ที่โพรงที่ขำ ที่ต่ำที่ใหญ่ ที่ปังที่ยิ้ม ที่จิ้มลิ้ม ที่เร่อร่า ที่ขลาดที่กล้า ว่าลำนำที่ทำถูกใจ สาวไหนหนุ่มรัก แสนสมัคใจจอดที่แอ่วที่ออด ที่ทอดอาลัย ขอให้สาวตอบเสน่ห์ สมคเนอยากได้ สวัสดีมีชัย สมพรค่อยให้เถิดเอ ๆ โห่ลาวเชิง

ลาวพุงดำ ๐ (ลูกคู่) สนุกสนาน, สราญเลิงจนเที่ยงคืน ครึกครื้น, ชื่นมโน, โห่หรรษา เพื่อนบ่าวสาว, เหล่าที่เล่น, เต้นเฮฮา ต่างอำลา, กลับบ้าน, สำราญใจ ๆ ๒ คำ กราวรำ แล้วเพลงฉิ่ง

แขกหนัง ๐ (ลูกคู่) พร้อมหนุ่มน้อย, ร้อยตรี

เสนีสยาม เห็นสาวงาม, ขวยเขิน, ก็เดินใกล้ จับกรกุม, กรุ้มกริ่ม, ยิ้มละไม (เอง) เออ นี่ไย, เหนื่อยนัก, มิพักนอน ขอเชิญโฉม, โลมอาลัย, ไปกับพี่จะกล่อมศรี, เสน่ห์น้อย, ให้ผอยผ่อน ดูเถิดฮี, พี่ว่า, หนิมาค้อน หรือสาวร้อน, พี่เคย, รำเพยเย็นฯ ๔ คำเจรจา ๑๕

ลาวคำหอม รับมโหรี ๐ (ลูกคู่) นายทหารชาญชัย, ดนัยสยาม พยายามยั่วสาวหยอกเย้าเล่นยอดรักเหลือเอ๋อเสน่ห์น้อง รักนุชสุดรักจ้อง จิตร์สมชมสาวเอย ฯ

๒ (เอง) โอ้เครือฟ้า โฉมแม่น่าสวาสดิ์สงสารสาว จะหนาวอนาจ แสนเปลี่ยว พว้าวังเวงอยู่เอกาอุราเหว่ง เห็นมิพ้นคนข่มเหง ถวิลน่าเกรงภัยเอย ฯ

๓ โอ้โอ๋อาลัย ชื่นใจของพี่นี่เอ๋ย พี่ขอเชยสาวสวยสมปอง อย่าโกรธอย่าฮึ่ง อย่าบึ้ง อย่าสยองเชิญแม่ปราณี เหมือนพี่เหมือนน้อง อยู่ร่วมห้องหรรษา เอย ฯ

ชุดที่ ๒ วิวาห์

๑ โอ๊ยพี่เอ๋ย, ข้อยยังบ่เคย, คบชายเหนอ อย่า
เพ่อเพ้อพะลังการทำหาญหัก พี่ขุนหาญเห้ยมหาญเหลือ
เชื่อค่อยมั่ง พี่รักพี่วานยั้ง อย่าเหิม เห็นใจ
เทอญ ๗

๒ โอ้น้องพี่ๆ ชื่นชีวิตของพร้อม สงสารสาว
สุดผะผ้าวทรวงตรอม แสนรัก สุดหักหัวใจ ก่นแต่
บั่นแต่บาก หวังฝากอาลัย ใช่ข่มเหงแม่ให้ สาว
สวยเสยงามเอย ๗

๓ (ลูกคู่) โอ้โอ๋อก เครื่อพ้านี่เอ๋ย แสนเสบย
สมสาวเจตนา แต่หวาดแต่หวั่น เสียวสั่น มนะสา
สุดจะโอนอ่อนผ่อนหา สาวอั้นอุราละอายเอย ๗
เจรจา ๑๖

มาลีหวน ๑ (ลูกคู่) เหลือดำฤษณ์, พิศหนุ่ม,
กลุ้มกำดัด กรตระหวัด, เสอวอ้อม, พร้อมทหาร ประจง
จุบ, ลูบคลำ, เสียรำคาญ ลเลิงร่าน, กำเริบฤทธิ์, ใคร่
ชิดชม ๗ ๒ คำ

สำนักหอสมุดแห่งชาติสาขาเครือราชวิทยาลัย

ลาวเฉียง รับดนตรี ๏ (ลูกคู่) สาวเอยสาวเครือฟ้า, วาบวิญญา, สนองอาย, เห็นชายสม พึงจะเคย, คบหา, สมาคม สาวนั่งอม, ยิ้มขยั้น, หวั่นฤไทย ฯ ๒ คำ

พม่าเห่ รับดนตรี ๏ (ลูกคู่) นายร้อยตรี, เห็นที, กระดากกระเดือง (เจ้าดอกลิลี่ช่อแชรี่บร็อดซ่อมสวีตฮาต ของพี่พร้อมนะน้องเอ๋ย) เดียวชำเลือง, ยิ้มฉอ้อน, เดียวค้อนให้ กรตระกอง, ประคองกอด, ยอดอาลัย (ดอกเอ๋ยดอกฟอร์เก็ตมีน็อต อย่าส่งเสียงแองกะลีเบ็นบี้สก๊อตซ์สงสารจะฮ็อตเหือเอย) กระดัลเสียว, เหนี่ยวไป, ห้องไสยา ฯ ๒ คำ เพลงโลม

บีดม่าน

ชุดที่ ๓ (ลา)

(ฉากอย่างชุดที่ ๑ ตัวละครมีนายร้อยตรีพร้อมยิ้น ตรองอยู่ในสวน สาวเครือฟ้านั่ง มีคำเจิดอุ้มบุตรน้อยอยู่ด้วย)

ตามกวาง ◎ (ลูกคู่) แสนระกำ, ที่จะจำ, จากเครือฟ้า ด้วยมีตรา, ยุทธนา, ให้หากลับ ไปแถลงแจงราช, การลับ การกองทัพ, กับเสบียง, ในเชียงน้ี ครั้นจะกอด, ยอดอาลัย, พาไปด้วย ก็เกรงป่วย, การวัน, กระชั้นจี้ ทั้งไม่ช้า, จะต้องพา, มาอีกที ไม่พอที่, จะให้ยาก, ลำบากลำบล ลูกก็อ่อน, เขย่าขย้อน, เย็นร้อนจัด สารพัด, ร่อนเร่, ระเหระหน จำหักห้าม, ความอาลัย, ไปแต่ตน ยิ่งห่วงน้อง, หมองกระมล, ทุรนใจฯ ๖ คำเจรจา ๑๕

ลาวลำปาง รับดนตรี ◎ (ลูกคู่) โฉมเครือฟ้า, อุ้มพา, พ่อหนูน้อย ยิ้มชม้อย, เมียงพฤกษา, เข้ามาใกล้ ช่างน่าเล่น, น่าเหล้น, เป็นมะไฟ พ่อรับไปจูบกอด, พลอดล้อ เด็กจ้ำม่ำ, สำออย, อ้อแอ้ใหญ่ สุดสวาสดิ์, ขาดใจ, ทั้งพ่อแม่ สาวคำเจิด, พี่เลี้ยง, มาเมียงรอ คอย

รับล่อ, นายย่อม, ไปกล่อมนอน ฯ ๔ คำ เจรจา ๑๖

เวศุกรรม ๐ (ลูกคู่) ร้อยตรีพร้อม, ตรอมใจ, พิไร แถลง จะกลับแหลง อยุทธยา, นราสมร ดวยมตรา, ให้หา, คืนนคร เป็นกิจราช, การร้อน, ไม่ผ่อนเลย แต่มิช้า, จะชันมา, เชียงใหม่ๆ แสนอาลัย, จำลา, นิจจาเอ๋ย เผ้าสั่งเสีย, เมียหมาง, จะร้างเชย ทั้งคลาดเคย, ชมลูก, ผูกคนึง ฯ ๔ คำ เจรจา ๑๗

ลาวครวญ ๐ (ลูกคู่) สงสารสาว, เครือฟ้า, น้ำตาตก โอ้หัวอก, ทึกๆ, สอึกสอื้น สุดจะขัด, ทัดทาน, ดันดึง จำเป็นจึง, จำยอม, ประนอมใจ เผ้ากำชับ, (เอง) รีบกลับ, อย่าย้ับยั้ง ทุกสิ่งสั่ง, เมียจะเผ้า, เอาใจใส่ (ลูกคู่) กวักเรียกคำ, เจิดมา, พาดนัย ให้พ่อผูก, มือให้, คุ้มภัยพรรค์ ฯ ๔ คำ เจรจา ๑๘

ตนาวแปลง รับดนตรี ๐ (ลูกคู่) โหยละห้อย, ร้อยตรี, ทวีวิโยค กำศรวญโศก, กอดจูบ, ลูบรับขวัญ ผูกมือลก, แล้วก็ผูก, มือแม่พลัน สอนอั้น, อาลัย, ใจรอนๆ ฯ ๒ คำ โอด เจรจา ๑๙

ช้าโหยรับดนตรี ๐ (ลูกคู่) สาวเครือฟ้า, ส่งลูกยา, ให้พี่เลี้ยง ฉอ้อนเคียง, อุระตัน, สอนอ้อน แก้

ชุดที่ ๓ ลา

กระหมวด , เมาพี่ , ชุลีกร ขอศิลพร , เช็ดเท้า , แทบจาบัลย์ ฯ ๒ คำ โอด เจรจา ๒๐

ลาวเล็ก ๑ (ร้อง) โอ้พี่พร้อม , จอมชีวิตร์ , ดวงจิตร์น้อง จะห่างห้อง , ห่างปลื้ม , อย่าลืมสัน ฯ

๒ เสร็จงานท่าน , สูอย่านาน , กลับบ้านพลันลูกเมียขวัญ ๆ , ผันหา อย่าละเลิงหลง ฯ

สร้อย ๑ เสียดายเอย เสียดายดวงหน้า เสียดายจะลากลับเสียแล้ว แสนโศกสท้านถึงทหารแกล้ว เครือพ้าจะแคล้วพี่พร้อมลา หนาพี่พร้อมเอย เห็นแสนเข็ญเห็นเป็นราชะกิจ สาวสุดจะคิด หวงห้ามมิให้ไป จนอกจนใจ จำจาก จำไกล กั่นเอย ฯ โอด

ธรณีร้องไห้ รับดนตรี ๑ (ลูกคู่) ทรวงสลาย, นายร้อย , ละห้อยสั่ง เห็นสุดหวัง , ผวาวิโยค , โศกสอื้นประโลมลูบ , จูบน้อง , ประคองยืน ถอนใจผืน , เสน่หา , ลาตลึง เหลียวหลัง , (เอง) อาลัยเหลือ , เครือพ้าเอ๋ยจะชวนเชย , ชวนชิด , เผ้าคิดถึง เป็นจนจิตร์ , ราชะกิจ , มาติดตรึง เหลือรำพัง , เหลือกรรม , พี่จำจร ฯ ๔ คำ โอด ทยอยโอด

ชุดที่ ๔ (กลับ)

ฉากรูปในเหย้าแลเห็นเฉลียงในสวน ตัวละครมีสาวเครือฟ้ากับคำเจ๊ด

ลาวครวญ รับดนตรี ๏ (ลูกคู่) สงสารสาว, เครือฟ้า, คราน้ำราศ ร้างสวาสดิ์, วุ่นคนึง, คิดถึงผัว ไม่เป็นนอน, เป็นกิน, โดยดั้นกลัว จนผ่ายผอม, มอมมัว มุ่นรำพึง คอยหนังสือ, หรือก็หาย, ไม่กลายกล้ำ สั่งสักคำ, ก็ไม่มี, ที่คิดถึง โศรกเศร้า, เช้าค่ำ, ร่ำร้อนรึง เมื่อไรพี่, พร้อมพึง, จะกลับเชียง ฯ ๔ คำ โอด

เกริ่นโศก เคล้าซอฝรั่ง ๏ โอ้แสนสงสาร แม่ยอดสวย สาวลาววิลัยชื่นใจโลก เผ้าโหยหวลกำศวญโศกบ่มิรู้จะเสบย หัวอกเจ้าแม่เอ๋ย นิหรือเอาแต่เต้น ๆ อยู่บ่ตก ๆๆๆๆๆ นึกกำปะนาทหวาดแต่ทางลางร้าย ๆ นิหรือระย่อ ๆ ผ่อหัวใจอยู่นิหรือทะท่าว ๆ คอยฟังข่าวหรือข่าวก็สูญหาย คอยจดหมายหรือคอย ๆๆๆ ทุกเพรางาย ก็ไม่เห็นมีมา คอยพี่ว่าจะกลับหรือก็ยิ่งกลับเงียบกลับหาย

กลายเบ็นเน่นช้า ยิ่งหมายว่าจะมาก็ยิ่งเงียบเชียบ โฉม
เอ๋ยโฉมเครือฟ้า ในอุราสาวเจ้านิหรือเฉียบ ๆ ฉิว ๆ
วะหวิวหวาด แสนวิตกอกอนาถเจียนหัวใจเจ้าจะขาด
ชีวิตร์เจ้าจะวินาศอยู่รอน ๆ ครุ่นแต่ครวญคนึง คิดถึง
สามี ดวงฤาดีนิหรือเดือด ๆ เลือดร้อน ข้อน ๆ อาวรณ์
ถวิล ยิ่งพ้องก็ยิ่งสาบสูญ สาวเจ้าก็ยิ่งอาดูรสั้น สั้น
สำเริงสิ้น พ่วนพิลาปวะวาบหวั่นสั่นสอื้นละห้อย
ขวัญหายอยู่นา ฯ โอด

เขมรเอวบาง ๑ (ลูกคู่) สาวเอย, สาวคำเจ็ด, วิ่งหน้าเริด, ยิ้มเย่, ชั้นเคหา (เอง) คุณนายคุณนาย, เจ้าสาย, น้ำผึ้งมา อุแม่ข้า, คนอนันต์, ที่บรรได ฯ ๒ คำ เจรจา ๒๑

ล่องน่านใหญ่ (ลูกคู่) สาวเครือฟ้า, หน้าตื่น, ผืนกำสรด โศกสลด, มิร้ว่า, มาทางไหน อกวาบหวาม, ยามวิโยค, ชโงกไป เห็นเจ้าเรือน, เชียงใหม่, องค์หนึ่งมา รหก รเหิน, ร้องเชิญ, พระพ่อเจ้า สั่งนางบ่าว, ปูพรม สมยศถา ยกแอบเมี่ยง, กระบุงหมาก, เครื่องนาคมา เก้าอี้

ลาด, อาศนา, สมบารมี ๗ ๔ คำ เจรจา ๒๒

ลาวพุงดำ ◎ (ลูกคู่) เจ้าเอย, เจ้าสายน้ำ สมคนึง, หนาแดง, ดงแบงศร ชวนน้อยกาฬ, หนานนล, ดวยยนด เดินกึงกัง, นั่งเก้าอี้, วางทีโต ใช้ภาษา, ใหม่ๆ, ในบางถอก ทำภูมออก, ฝรั่งจ๋า, ท่าข้างโก้, แต่ไม่ทิ้ง, มันเทศ, เฉดเฉโก เอาแต่โอ้, อวดองค์, ทนงดี ๗ ๔ คำ เจรจา ๒๓

ล่องน่านใหญ่ ◎ (ลูกคู่) สาวเครือฟ้า, ถามว่า, (เอง) ธุระอะไร เจ้าจึงได้, ปรารถนา, มาถึงนี่ ไม่เข้าใจ, ให้คอย, นายร้อยตรี แม้นพอที, สนองนาย, จะได้ทำ ๗ ๒ คำ เจรจา ๒๔

เชมรอมตุ๊ก ◎ (ลูกคู่) เจ้าสายน้ำ, ผึงพึ่ง, นั่งหัวเราะ โอษฐ์กระเดาะ, เฆาะเพลง, เก่งกะก้า ตรัสอ้อแอ้, ออกแต้ม, แย้มย้ำ (เอง) ข้อยยากค้ำ, อยากชู, เป็นคู่ครอง ๗ ๒ คำ เจรจา ๒๕

ลาวพวนเคล้าซอฝรั่ง ◎ (ร้องเอง) พี่ปราถนา, มานี่, เพราะพี่รัก มุ่งหมายจักจับสาวไปเข้าห้อง อ้ายผัวทหารไท, มันไม่, อินังน้อง มิควรชุ่นข้อง, หม่นหมอง,

ชุดที่ ๔ กลับ

อยู่เอกา พี่ไร้เมีย, รักหมาย, เคียงประคอง คู่คุ้ม ๆ ครอง
ยศผยองบุญญา รวยทาษหญิงชาย อยู่สบายบานหน้า
เป็นอัยะชายา วานอย่าเออนระอาลอายใจ วานอย่ามัว
นึกถึงผัวที่ร้าง วานอย่าอางขนาง แหนงอาลัย
วานพี่วานทรามวัย แม่ตามพี่ไปเหมือนหวังเฮย ฯ
เจรจา ๒๖

สร้อยลาว ◎ (ลูกคู่) สาวเครื่องฟ้า, พังว่า, หน้าสลด ไว้พะยศ, ยอหยิ่ง, นิ่งหน้าบึ้ง (เอง) ผัวข้อยมี, พี่พร้อม, ย่อมรำพึง บ่นคิดถึง, กันอยู่, อย่าดูเบา พ่อเจ้าเรือน, เหมือนเจ้า,ลาวประชา ไม่ควรมา,อัลมอเลี่ย,เมียของเขา, ไม่รักองค์, ทนงโถม, มาโลมเล้า ข้อยจะทูล, พ่อเจ้า, ชีวิตร์พ้อง, ยี่นฎีกา, ข้าหลวง, ต่างพระองค์ โปรดอย่าหลง, จงออก, ไปนอกห้อง แม้เจ้าขืน, ร่ำไร, จะไปร้อง (ลูกคู่) พดเท่านั้น, หันย่อง, เข้าห้องบัง ฯ ๖ คำ เจรจา ๒๗

ตลกหัวเราะ ◎ (ลูกคู่) เจ้าสาย, น้ำผึ้ง, องอุรา นิ่งนั่ง, พังว่า, ตีนตาตั้ง ชวนน้อยกาพ, หลานเกลอ, ชะง้องัง ออกจากเหย้า, เหย่าไม่ยั้ง, รัง ๆ ไป ฯ ๒ คำ เชิด

สร้อยลาวเล็ก รับดนตรี ๏ (ลูกคู่) เครือฟ้าคอย
คอย ๆ ละห้อยหาผัว เครือฟ้าซบหัวสอน เห็นวันค่ำ
ล่วงไป เป็นไฉนหน้าตื่น ทหารชื่นบ่คืนเชียงดอย
หนอขุนหาญเหย (เอง) หรือเกิดเหตุ เกิดเภทเกิดภัย
หรือเกิดอันใด ในเผือนดงดอย จึงเลื่อนจึงล่า จึงช้ายิ่งคอย
ข่าวพี่นายน้อยยิ่งสูญเอย ฯ

๏ อนาถเอ๋ย อนาถเหลือตรึก อนาถเหลือนึก
เหลือทาย อนาถทรวงสั่นขวัญหาย อนาถข่าวร้ายคลาด
หมางกระมังนา โอ้อกเครือฟ้าเอ๋ย ไหนนัด ไฉนบ่ด
ตัดสัญญาหลัด ๆ ไฉนสบัดสัญญา ยิ่งขุ่นข้อน ๆ ยิ่งโอด
ยิ่งอ้อนอดูรเอย ฯ โอด

เชมรอกโครง ๏ (ลูกคู่) หวาดเอย, หวาดผวา
สาวคำเจิด, เล่อล่า, หน้าตื่น ยินเสียงใคร, กุบกับขยับยืน
อยู่ที่พื้น, เพิงชาลา, หน้าบรรได ไปมองเห็น, เต้นหรา,
หน้าแฉ่ง กะเย้อกะแหย่ง, บอกนาย, เวยวายใหญ่ (เอง)
คุณพระราม, พละพ่าย, หมายว่าใคร เชิญปะค้า, มาข้างใน,
ไม่ต้องรอ ฯ ๔ คำ เจรจา ๒๘

ปีนตลิ่งนอก ◎ (ลูกคู่) พระเอ๋ย, พระข้าหลวงนึกในทรวง, กระหยิ่ม, ยิ้มป่อ พาข่าวดี, นี่มาให้, มีใจคอเหมือนวางยา, หอมล่อ, แก้ห่อใจ ชื่นบนเหย้า, เห็นเจ้า, เคหาโศก นั่งยิ้มโยก, ตัวโครง, คุยโผงใหญ่ (เอง) ฉันได้ข่าว, ร้อยตรี, ที่จากไป เดี๋ยวนี้กลับ, เชียงใหม่, ใกล้ลำพูน คงถึงนี่, พรุ่งนี้, หรือพบค่ำ อย่ามัวคร่ำ, ครวญพิลาป, ไม่สาบสูญ สิ้นเดือดร้อน, ต้อนรับ, ดับอาดูร ตั้งแต่นี้, มีแต่พูล, พัฒนา ฯ คำ เจรจา ๒๙

ลาวพุงขาว ◎ (ลูกคู่) พี่งเอ๋ย, พี่งข่าว, ชื่นทรวงสาว, ลาวจิ้มลิ้ม, ยิ้มในหน้า พูดหัวร่อ,ต่อกระซิก, ทั้งน้ำตาขอบคุณครัน, วันทา, ปรีดาแด ฯ ๒ คำ เจรจา ๓๐

ฝรั่งควง ◎ (ลูกคู่) ท่านพระราม พละพ่าย,สหายรักชอบใจนัก, พยักกระหยิ่ม, ยิ้มแต้ นึกชมสาว, ลาวคนนี้, ดีแท้ ๆ พูดอ้อแอ้, อยู่จนค่ำ, จึงล่ำลา ฯ ๒ คำ เพลงฉิ่ง

ลาวเฉียง ◎ (ลูกคู่) ชื่นเอ๋ย, ชีวาลัย สาวโสภี, ดีใจ, นักหนา, กระวีกระวาด, กวาดใจ, ไม่ระอา ทมัดทแมง, แต่งเคหา, รับสามี จัดที่นอน, หมอนม่าน, สอ้าน

ม. 1096 รม 895.9112 ส 686ส

สอาด ใช้นางบ่าว, เอากระจาด, ไปสวนศรี เลือกเก็บหา, บุบผา, สุมาลี แต่ล้วนที่, สดพร้อม, หอมตระการ ปรุงบุหงา, ร้อยผกา, เป็นพวงพู่ แขวนประตู, หน้าต่าง, อย่างสอ้าน บักขวดใบ, ใหญ่น้อย, ห้อยเพดาน บอกแม่คุณ, งุ่นง่าน, หาสำรับ ฯ ๖ คำ เจรจา ๓๐

ลาวดำเนิรทราย ๏ (ลูกคู่) สาวเครือฟ้า, พาบุตร์, สุดที่รัก มาพร้อมพรัก, พี่เลี้ยง, เคียงคอยจับ ให้อาบน้ำ, ทาขมิ้น, ประทินทับ เสือแสง,, แต่งประดับ, ประคับประคอง ฯ ๒ คำ ลงสรง

ลงสรงลาว รับดนตรี ๏ (ลูกคู่) สาวปราโมทย์, โสดสรง, ศริรกาย ขมิ้นละลาย, ชโลมชลูด, ผุดผ่อง ล้างสบู่, ถูผง, มตูมรอง งามเหมือนทอง, เนื้อสี, ศรีนวลตรู ทาน้ำอบ, ปรบแป้ง, สารภี นุ่งซิ่นศรี, โศกสพัก, ชมพูหรู เสือหลวมบาง, อย่างใหม่, ลูกไม้พรู เข็มกลัด ๆ, อุระดู, ลออตา เกล้าหย่งมวย, สวยสอาง, คลุมร่างแห ปิ่นเพ็ชร์แผ่, บักผม, งามสมหน้า ดอกไม้เพ็ชร์, มรกฎ, สดโสภา แซมบุบผา, ลดาประดับ, เครื่องทับทิม สรวมสร้อยหัตถ์,

รัดกำไล, ใส่แหวน สร้อยคอแสน, สวยประดับ, รยับหยิม ประแป้งเม็ด, นิด ๆ, พิจรับยิ้ม ทัดพลูจีบ, จิ้มลิ้ม, ลีลามา ๆ ๔ คำ เสมอ เจรจา ๓๒

ล่องน่านเล็ก ◎ (ลูกคู่) ชมเคหา, สารพัด, จัดรับผัว พินิจทั่ว, ถูกใจ, เผ้าใฝ่หา ตรวจสำรับ, กับเข้า, ที่เอามา ล้วนโอชา, รศตั้ง, ไว้พร้อมพร้อม รื่นรมย์, สมถวิล, ยินดี นึกเห็นหน้า, สามี, แนบถนอม คลึงเคล้า, เพ้าพนอ, ยอยอม พึ่งพี่พร้อม, แก้ตัว, กลัวเคืองค้าน ๆ ๔ คำ เจรจา ๓๓

ยวนเคล้า ◎ (ลูกคู่) ล่วงสองยาม, หวามหวาบ, ปราบใจ (เอง) เอ๋ออย่างไร, ผิดสัญญา, ที่ว่าขาน หรือท่านพระ, จะสัมพับ, ดับรำคาญ ฉลองลิ้น, ปลิ้นหลาน, เล่นกระมัง โอ๋ยไม่เป็น, เห็นไม่กล้า, มาใส่สี, พี่ร้อยตรี, คงมา, เหมือนว่าหวัง (ลูกคู่) กระสับกระส่าย, หมายหักมือ, มาหรือยัง เอียงหพัง, ผีเท้า, หนาวทรวงเซา ๆ ๔ คำ เจรจา ๓๔

ลาวเล็กรับดนตรี ◎ (ร้องเอง) ๑ ไฉนหนอ, พ่อหนุ่ม, ชุ่มชีวิตร์ ยังมิคิด,เดินดิ่ง,มาถึงเย่า ๆ

๒ หรือแรมพัก, ลำพูนจัก มาต่อเช้า โอ๋ยหน้าเศร้า, เศร้าแสนเคือง, เรื่องเหลวไหล ฯ

สร้อย ๏ ชื่นใจขา ชื่นใจเครือฟ้า ชื่นใจจะลามิคืนแล้ว หัวใจพี่ผูกถึงลูกแล้ว หรือพี่แกล้วทอดอาลัย หนอชื่นใจเอ๋ย พี่จุบสั่ง พี่หวังสันใด สาวเจ้าจับใจบ่ห่อนได้รู้ลืม ขอพบขอเห็น จะตายจะเป็นยอมเอย ฯ

ล่องน่านใหญ่ ๏ (ลูกคู่) อุ้มลูกรัก, เหนี่ยวพนัก, เฉลียงมอง แสงเดือนส่อง, รบหร่, ประตบ้าน พี่เลียงคำ, เจิดเจ้า, เอากงการ มองทุกด้าน, แชงค้อย, นายร้อย ตรี ฯ ๒ คำ เจรจา ๓๕

เชมรเบ่าใบไม้ ๏ (ลูกคู่) จนลูกอ่อน, หาวนอน, อ้อนแลๆ คำเจิดเร่, มาชู่, รู้อ้อ เอานอนเบาะ, หัวเราะล้อ, พอพ้นดี หลับตาปี่, พี่เลียง, นั่งเคียงมอง ถึงดึกดื่น, มิได้นึก, ถึงชีวิตร ว่นแต่คิด, คนึงหา, เครือฟ้าจ้อง คอยสามี, พี่พร้อม, ตรอมใจตรอง คำเจิดนั่ง, ยอง ๆ, เขย่งดูง่วงรงม, ล้มหลับ, ลงกับพื้น ดึกเท่าดึก, สอึกสอื้น, ยืนมองอยู่ ใคร่ยากเย็น, เป็นตาย, แม่ไม่รู้ เผ้าชม้อย, คอย

ชุดที่ ๔ กลับ

คฺ่จนตรู่ เอย ๗ ๖ คำ กล่อมวังเวง

เชมรกล่อมลูก ◎ (ลูกคู่) สาวคำเจิด, ตกใจ, ยิน ไก่ขัน เห็นตวัน, สาง ๆ, สว่างหล้า ไม่วายหวัง, ตั้งเอ๊อ, ต่อเครือพ้า ยังเห็นแม่, ชแง้หน้า, คอยสามี ไม่หลับ นอน, ผ่อนพัก, สักประเดี๋ยว ไม่แลเหลียว, ดูลูก, ผูกใจจี๋ คลานเข้าไป, อ้อนวอน, (เอง) นอนเสียที แม้นคุณพี่, มาจะปลุก, ลุกขึ้นทัน ๗ ๔ คำ เจรจา ๓๖

ช้าโหย ◎ (ลูกคู่) สาวเอย, สาวเครือพ้า วุ่น วิญญา, วิโยค, โศกศัลย์ ตลึงละลาน, สงสารบุตร, สุดชีวัน แด่วแดยัน, อยู่เฉลียง, ระเบียงแบ ตระกองฟูก, ลูกน้อย, ค่อยประคอง อุ้มเข้าห้อง, โหยรทม, แทบล้มแผ่ ไหน เหลียวหลัง ระวังผัว มัวชแง้ ยิ่งแล ๆ, ก็ยิ่งลับ, กลับห้อง ใน ๗ ๔ คำ ช้าโหย

ล่องน่านเล็ก ◎ (ลูกคู่) สาวคำเจิด, จริงใจ, ไม่ สับปรับ ยืนจับ ๆ, จ้องจ่อ, บ่ไถล หน้าเป็นมัน, พันเป็น ยาง, หมางหัวใจ (เอง) นี่เมื่อไหร่, นายฮ้อย, จะลอยมา ๗ ๒ คำ เจรจา ๓๗

ฝรั่งหน้าแดง ◎ (ลูกคู่) พระเอย, พระราม งุ่มง่าม, ง่วงนอน, อ่อนนักหนา ครั้นจะหลบ, ไม่พบ, ไม่น่าพา ก็เวทนา, หน้าสหาย, ซังการเดิร นำน่าชวัยเอก พร้อม, ๆ วาศนา รับยศถา, สัญญาบัตร, ไม่ขัดเขิน เป็นที่หลวง, ณรงค์รักษ์, ศักดิ์เจริญ พาเมียใหม่, ไทยเชิญ, ชื่นมาเยือน ฑ ๔ คำ เจรจา ๓๘

บุหลันชกมวย ◎ (ลูกคู่) หลวงณรงค์ ตรงเจอ, คำเจิดทลึ่ง (เอง) เฮ้ออย่าอึง, ตึงตัง, พังข้าสอน อุ้มลูกข้า, มาทั้ง, กำลังนอน อย่าปลุกแม่, แสนงอน, เบื่อร้อนใจ ฑ ๒ คำ เจรจา ๓๙

เชมรสั่งเมือง ◎ (ลูกคู่) สาวคำเจิด, เห็นจริต, ผิดท่า พาผู้หญิง, ไทยมา, ท่าเมียใหม่ ซ้ำจะแกล้ง, ขู่แย่งคุณแดงไป ก็ร้องไห้, อ้อนวอน, ฉอ้อนอึง ฑ ๒ คำ เจรจา ๔๐

สร้อยลาว ◎ (ลูกคู่) สาวเครือฟ้า, ผวาแว่ว, วิ่งแผลวผลุน เชื่อว่าบุญ, พี่พร้อม, ด้อมมาถึง เหลียวเล่อล่า, แลหาตาตลึง เห็นคุณพี่, หนีทลึ่ง, หลบเชิงไม้ ยัง

ชุดที่ ๔ กลับ

ซุ่มซ่าม, แต่พระราม, พละพ่าย โอ๊ยใจหาย, เจียนมิน่า, เชื่อตาไหว แม้สวยจริง, กตุ้งกติ้ง, ผู้หญิงไทย เกรือก จะเป็น, เมียใหม่, ของสามี เด็ดดอกไม้, ดอกไล่, ไม่ขอ ร้อง เหลือจองหอง, เหิมจัด, รัศมี โฮยหัวใจ, จะเป็น เลือด, เดือดเต็มที (เอง) ท่านพระขา, มานี่, หน่อย เป็นไร ฑ ๖ คำ เจรจา ๔๑

แขกจำปา ◎ (ลูกคู่) ท่านพระราม, ทั้งคร้าม, ทั้ง กระดาก ทั้งเคืองมาก, ทั้งสงสาร, เหงื่อกาฬไหล ย่อง หนับ ๆ, คับข้อน, สท้อนใจ, (เอง) ฉันผิดแล้ว, เมียใหม่, เขามีมา ชิ้นกระทรวง, ได้เป็นหลวง, ณรงค์รักษ์ ดำรงค์ ศักดิ์, ร้อยเอก, ทหารหน้า ดูโน่นแน่, นั่นแหละแม่, นาง จำปา ภรรยาหลวงณรงค์, ทนงใจ ฑ ๒ คำ เจรจา ๔๒

สร้อยสนตัด ◎ (ลูกคู่) แม่เอย, แม่จำบ่า ภรรยา หลวงทหาร, แต่งงานใหม่ มายืนจ้อง,มองเขม็ง, ไม่เกรง ใคร ยิ้มใยไพ, ก้าวร้าว, สาวเมียน้อย ฑ ๒ คำเจรจา ๔๓

ล่องน่านใหญ่ ◎ (ลูกคู่) ถึงเอย, ถึงเวลา สงสาร สาว, เครือฟ้า, ยืนหน้าจ๋อย คำเจ็ดเคือง, เต็มแก่, จะแร่ ทอย นายชม้อย, ตาห้าม, ก็คร้ามรอ ฑ ๒ คำ เจรจา ๔๔

แขกลพบุรี ◎ (ลูกคู่) กระวนเอย, กระวนกระวาย ท่านพระราม, พละพ่าย, เข้าร้ายหนอ ถอนใจฟอด, กอดอก, ผงกคอ ชวนแม่จำ, ปาล่อ, เลี่ยงหลบไป ฑ ๒ คำ เจรจา ๔๕

ลาวเล็ก ◎ (ลูกคู่) สาวเอย, สาวเครือฟ้า ทั้งแค้นขัด, อัดอุรา, น้ำตาไหล ทั้งรักผัว, กลัวสลัด, ตัดอาลัย ทั้งน้อยใจ, เสียตัว, ชายชั่วลวง (เอง) มันดูถูก, ราวกะลูก, ขี้ครอกช่วย เชื่อว่าสวย, ได้เสีย, เป็นเมียหลวง เจ็บจิตร์, (ลูกคู่) ยิ่งคิด, ยิ่งคับทรวง ยิ่งเหนี่ยวหน่วง, ก็ยิ่งแน่น, แสนสท้อน ฑ ๔ คำ โอด

ลาวครวญ ◎ (ลูกคู่) ทอดตน, บนอาศน์, พรมลาดเย่า ดั้นเล่า ๆ, อุระตัน, สอนอ้อน อิดอั้น, ตันจุก, ทุกข์ร้อน ขุ่นข่อน, ข้อนอุรา, จาบัลย์ ฑ ๒ คำ โอด

กรี่นอนาถเคล้าซอฝรั่ง ◎ (ลูกคู่) สงสารเอยสุดที่ว่าแสนจะสงสาร สงสารเจ้าสาวลาวแสนสวย จวนเจียนสาวเจ้าจะม้วยเสียด้วยแสบหัวใจ (เอง) จะโทษผัวหรือตัวเขาก็เป็นชาย มนุสส์ทั้งหลายพากันหลงนิยม รดมออกปากว่ามีเมียมากก็ได้ ครั้นจะไปโทษนางเมียใหม่หรือดู

ก็ไม่สมควรจะโทษ ทั้งจะโกรธเขาก็ไม่ไหว ธรรมเนียม
ร่วมสามีก็เป็นวิธีของลาวและไทย โอ้ยสุดอาลัยเสียแล้ว
พี่ร้อยเอกพร้อมของข้อยน้ำเฮย ข้อยขอขอด ขอข้อน
ข้อยขอค้อนขอแค้น แต่ตัวของตัว โทษที่มันเมามัวชั่ว
แสน เป็นลาวเป็นกาว ต่างด้าวต่างแดน ก็ไม่เจียมตน
รนชเง้อเผยอแค่น เสือกไปริรักริใคร่ ลาวกาวเจ้าชู้
ที่รู้จักก็มิยักสมัค เสออะไปรักพ่อหนุ่มไทย มันน่าน้ำตา
นองร้องไห้ อกโอ้อับประมาณกูเฮย ฯ โอด

ล่องน่านเล็ก ๑ (ลูกคู่) สาวคำเจิด, ใจจะขาด,
อาฆาฏแค้น สงสารแสน, จะสงสาร, สท้านไห้ (เอง) เขา
ไม่ซื่อ, เราจะดื้อ, ซื่อทำไม เขามีใหม่, เราก็มี, แก้ที่มัน
แสนเท้า, พระยาลาว, ชาวเหนือ ก็ยังเอื้อสาวนาย, พอ
หมายหมั้น จะเอาเจ้า, หรือไพร่, ได้ทั้งนั้น ไม่ว่าชั้น,
ไหน ๆ, ไทยหรือลาว หรือพม่า, แขกฝรั่ง, ทั้งเจ็สัว ไม่ต้อง
กลัว, มิใยลือ, ชื่อให้ฉาว ประมาทหน้า, นึกว่า, เป็นลาว
กาว เชิญเชื่อบ่าว, อย่าระกำ, เสียน้ำตา ฯ ๖ คำ เจรจา ๕๖

ลาวลำปาง ๑ (ลูกคู่) ฤทธิ์เอย, ฤทธิ์โทรมนัส
สาวเครือฟ้า, กลุ้มกลัด, สบัดหน้า ผลักไส, ไล่ทุบด้วย

ก็ไม่สมควรจะโทษ ทั้งจะโกรธเขาก็ไม่ไหว ธรรมเนียม
ร่วมสามีก็เป็นวิธีของลาวและไทย โอ้ยสุดอาลัยเสียแล้ว
พี่ร้อยเอกพร้อมของข้อยน้ำเฮย ข้อยขอขอด ขอข้อน
ข้อยขอค้อนขอแค้น แต่ตัวของตัว โทษที่มันเมามัวชั่ว
แสน เป็นลาวเป็นกาว ต่างด้าวต่างแดน ก็ไม่เจียมตน
รนชเง้อเผยอแค่น เสือกไปริรักริใคร่ ลาวกาวเจ้าชู้
ที่รู้จักก็มิยักสมัค เสออะไปรักพ่อหนุ่มไทย มันน่าน้ำตา
นองร้องไห้ อกโอ้อับประมาณกูเฮย ฯ โอด

ล่องน่านเล็ก ๑ (ลูกคู่) สาวคำเจิด, ใจจะขาด,
อาฆาฏแค้น สงสารแสน, จะสงสาร, สท้านไห้ (เอง) เขา
ไม่ซื่อ, เราจะดื้อ, ซื่อทำไม เขามีใหม่, เราก็มี, แก้ที่มัน
แสนเท้า, พระยาลาว, ชาวเหนือ ก็ยังเอื้อสาวนาย, พอ
หมายหมั้น จะเอาเจ้า, หรือไพร่, ได้ทั้งนั้น ไม่ว่าชั้น,
ไหน ๆ, ไทยหรือลาว หรือพม่า, แขกฝรั่ง, ทั้งเจ็สัว ไม่ต้อง
กลัว, มิใยลือ, ชื่อให้ฉาว ประมาทหน้า, นึกว่า, เป็นลาว
กาว เชิญเชื่อบ่าว, อย่าระกำ, เสียน้ำตา ฯ ๖ คำ เจรจา ๕๖

ลาวลำปาง ๑ (ลูกคู่) ฤทธิ์เอย, ฤทธิ์โทรมนัส
สาวเครือฟ้า, กลุ้มกลัด, สบัดหน้า ผลักไส, ไล่ทุบด้วย

โกรธา (เอง) มึงขืนมา, หมื่นกู, ก็ดูเอา ฑ ๒ คำ เจรจา ๔๗

ลาวแพนน้อย ◎ (ลูกคู่) กระแทกองค์, ลงกะพ้น, สอ้นดน กาศวญสน, สมประดี, ทวเศรา ทงรก, ทงแคน, แลนเร้า สั้นอาลัย, ลูกเต้า, ชีวิตร์ตัว (เอง) โอ้ประดาษ, เสียชาติ, เกิดเป็นหญิง เผยอหยิ่ง, รักเขา, เอาเป็นผัว เขามีเมีย, ทิ้งเสีย, เหมือนควายวัว ซ้ำพาเมีย, ใหม่มายั่ว, หยามให้อาย จะอยู่ไป, ใยเล่า, สาวเครือฟ้า เสียแรงรัก, หักชีวา, บูชาถวาย ชาตินี้สั้น, วาศนา, ขอลาตาย ข้อยเกิดกาย, ชาติใหม่, ให้ค่กัน อย่ามีใคร, ช้อนใจ, ช้อนรักให้สมัค, สองชม, สมมิ่งขวัญ (ลูกคู่) เปลื้องผ้า, มาจะขอ, ผูกศอพัน ล้างชีวัน, วุ่นอยู่, แต่ผู้เดียว ฑ ๙ คำ โอด

เขมรสั่งเมือง ◎ (ลูกคู่) คำเจิดยืน, แอบฝา, ทำหน้าแห้ง เห็นนายแกล้ง, ฆ่าตัว, ขนหัวเสียว จะห้ามปราม, คร้ามอาญา, ลงหน้าเซียว ทลึ่งเหลียว, เล่อล่า, คว้าลูกนาย พอเครือฟ้า, ผูกผ้า, กระหมวดเสา อุ้มลูกเข้า, ขวางแบ ร้องแงหาย ชงักย่อ, พอจะผูก, เห็นลูกชาย รู้สึกกาย, กอดลูก, เข้าโสกา ฑ ๔ คำ โอด เจรจา ๔๘

ลาวครวญ ◎ (ร้องเอง) เจ้าประคุณ, ทูลหัวแม่, แท้

ว่าแก้ว ไม่ตายแล้ว , ห่วงลูก , ผูกคอข้า ถึงเจ็บแสบ , แทบห่อ , ทระมา ขอทนสู้ , อยู่รักษา , ลูกยาน้อย ฯ ๒ คำ เจรจา ๔๙

ลาวลำปาง ๐ (ร้องเอง) บุญเจิดจ้า โปรดพา , พ่อแดงลูก ไปนอนฟูก , ห้องใน , ตามใจหน่อย (ลูกคู่) พอบ่าวอุ้ม, ลูกยา, ลับตาคล้อย สาวลห้อย, หวลฆ่า , ชีวาวาย ฯ ๒ คำ เจรจา ๕๐

เชมรอมตุ๊ก ๐ (ลูกคู่) ฝ่ายพ่อคุณ , บุญตรู , ตาผู้เถ้า ยินสาวเจ้า, โศกศัลย์, ก็ขวัญหาย กะเล่อกะล่า, ชนมา, ทั้งตายาย ฟูมฟาย , น้ำตา , โสกาอึง ฯ ๒ คำ โอดตลกหัวเราะ ๐ (ร้องเอง) สาวเครือฟ้า , มีปัญญา , อย่าบ้าโศก แม่เป็นโรค , ลำพองพิศม์ , ด้วยฤทธิ์หึง มันไม่ไป , ถึงไหน , ไข้ฮึงกะทึง หนักเท่าหนัก พักหนึ่ง , ก็สันพิศม์ ขึนตึงตัง , คลั่งไคล้ , ไปกะมัน เป็นตกกั๋น , ตั๋วเตี้ยเสียจริต โทรมนัศ , กัดฟัน , กลั้นชีวิตร์ ไม่กี่วัน , มันก็ปลิดฤทธิ์ไม่นาน ฯ ๔ คำ เจรจา ๕๑

ลาวกระแซ ๐ (ลูกคู่) ฟังเอ๋ย ฟังว่า สาวเครือฟ้า สอนองค์ น่าสงสาร คำเจิด , อุ้มลูกกวน , ชวนรำคาญ

สุดจะด้าน หนีลูก , ผูกคอตาย เอาความรัก , หักโหม , โทรมนัส ถึงกลุ้มกลัด ดุเดือด , ก็เหือดหาย แต่ยึดยัด ขัดแค้น , แสนระคาย จึงแกล้งบอก , ออกอุบาย , ลวงยายตา (เอง) พ่อแดงกวนยามกำศวญ , สุดรำคาญ คุณยายวาน , อุ้มชู , เอ็นดูข้า ให้คำเจิด , ผลัดอุ้ม เที่ยวคุมพา เดินตากอา , กาศพอ , ไม่ตอแย หลานจะนั่ง , ตั้งสติตริตรอง แสวงช่อง , รงับจิตร์ , คิดเกี่ยงแก้ ยิ่งเห็นลูก , ผูกแค้น , แสนท้อแท้ หลานเห็นแต่ , ยายตา , คราจำเป็น ๗ ๗ คำ เจรจา ๕๒

เชมรไล่ควาย ๑ (ลูกคู่) พยักเอย , พยักหน้า ยายชรา , ตาแก่ , แลไม่เห็น ดุคำเจิด , ตะเพิดพ้อ , คอเป็นเอ็นอุ้มพ่อหนู , ขู่เข็ญ , เต้นจากเรือน ๗ ๒ คำ ปีกลอง

ลาวครวญ รับดนตรี ๑ (ลูกคู่) สมเอย , สมจินตนา สาวเครือฟ้า , เสียจิตร์ , คิดเลื่อนเปื้อน ปีดประตู , รแกลไม่แชเชือน ชักมุลี่ , แล้วเลื่อน , กลอนลั่นดาน โผผวา , วิ่งหาคว้ามีดหมอ ของคุณพ่อ , ตั้งจิตร์อธิษฐาน มีทองคำ , คำจา , รึกโบราณ เสียชีพอย่า , เสียชื่ออ่าน , กระจ่างตัว

ชุดที่ ๔ กลับ

(เอง) โอ้เครือฟ้า, คราน, สันที่หวัง ขอลาโลก, โศกสั่ง, ถึงหผัว เมียอาภัพ, คับชีวัน, ประหวั่นรัว ขอลาบัว บาทพี่, หนีไป คอยดู, อยู่กับพ่อ, รอพี่ เพราะชาตินี้, วาศนา, หาถึงไม่ จวบลุพระ, อมฤตย์, สุราลัย เกิดชาติ ไหน, ขออยู่, เป็นคู่กัน พี่มีดขา, โปรดพา, เครือฟ้าหนี จากโลกนี้, นิราศชู่ สู่สวรรค์ (ลูกคู่) พิลาปรบ, จบคำ, เจ้ารำพรรณ มือเจ้าสั่น, กำมีด, จะกรีดคอ เหลียวซ้าย แลขวา, ผวาวิ่ง เหมือนผีสิงห์, เสียวไส้, หน้าใจฝ่อ (เอง) พี่พร้อมจ๋า, เครือฟ้า, สาละน้อ (ลูกคู่) ปากพูดจ้อ, ตาก็จ้อง, เข้าห้องใน ฯ ๑๒ คำ ทยอยโอด

ลาวเล็ก ๑ (ลูกคู่) พอคอเหวะ, มีดเลอะ, เลือดตกเปรียว ก็แว่วเสียง, ผัวเรียก สำเหนียกได้ แค้นก็แค้นรักก็รัก, สลักใจ เหลืออาลัย, แลวคลาน, ซานออกมา โลหิตไหล, กายสิ้น, อยู่รก ๆ เหงอซก ๆ, ซมซวน, กำศรวญหา หน้ามืดหวิง, จวนจะถึง, ทวารา สาวเครือฟ้า, สันชีวาตม์, ขาดใจเอย ฯ ๔ คำ โอด

บีดม่าน

หอสมุดแห่งชาติสาขานครราชสีมา

